

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**"ЗАТВЕРДЖУЮ"**  
Заступник керівника  
(проректор з науково-педагогічної роботи)



*М. В. Афанасьєв*

М. В. Афанасьєв

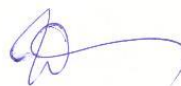
**МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ**  
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»  
Спеціальність 056 (292) «Міжнародні економічні відносини»  
Освітній рівень перший (бакалаврський)  
Освітня програма Міжнародний бізнес

Вид дисципліни  
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова  
українська

Завідувач кафедри міжнародного бізнесу  
та економічного аналізу



Отенко І. П.

Харків  
ХНЕУ ім. С. Кузнеця  
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО  
на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу  
Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробники:

Лебідь О. В., к. е. н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу  
Петряєва З. Ф., к. е. н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження  
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

## 1. Вступ

### Анотація навчальної дисципліни:

Швидкість руху фінансових потоків у сучасному світі стрімко наближується до швидкості руху інформації. У зв'язку із цим важливою компетентністю фахівця з міжнародних економічних відносин є не тільки вміння орієнтуватися у світі фінансів, а й вміння використовувати різні фінансові інструменти, своєчасно реагувати на зміни кон'юнктури світових фінансових ринків, коректно інтерпретувати фінансову інформацію. Обізнаність щодо валютних відносин дозволяє застосовувати відповідні заходи для зниження валютних ризиків міжнародного бізнесу. Знайомство з корпоративними фінансами у частині способів, форм та інструментів міжнародних розрахунків дає змогу більш ефективно організувати міжнародні платежі. Уміння читати та аналізувати дані платіжного балансу країни допоможе з'ясувати стан її економіки та надійність міжнародних партнерів – резидентів цієї країни.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 056 (292) «Міжнародні економічні відносини».

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна фінансово-економічна система і процеси, що відображають аспекти прийняття управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у суб'єкта господарювання під час його міжнародної діяльності, а також пов'язаних з його комерційними і кредитними операціями, і які є основою проведення міжнародних розрахунків.

### Мета навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів знань щодо еволюції глобальних фінансів, перерозподілу фінансових ресурсів у системі світового господарства, функціонування світових фінансових центрів, а також умінь здійснення міжнародних розрахунків, отримання кредитів, використання різних фінансових інструментів та ухвалення обґрунтованих рішень у галузі фінансів.

Основне завданнями вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» полягає у вивченні механізму та інструментарію прийняття рішень у валютній та кредитній сферах на міжнародному рівні, формуванні системи теоретичних знань, прикладних умінь і навичок щодо функціонування валютних курсів, визначення особливостей функціонування міжнародного валютного, кредитного та фондового ринків.

Курс	4	
Семестр	7	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
Самостійна робота		86
Форма підсумкового контролю	іспит	

### Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Макроекономіка	Аналіз міжнародних ринків
Міжнародні відносини та світова політика	
Міжнародна інформація	
Фінансовий аналіз	

## 2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність вирізняти та використовувати різні форми грошей, валюту, орієнтуватися у міжнародних фінансових потоках	Вирізняти фінанси з-поміж інших економічних категорій. Уміти обирати різні форми грошей відповідно до потреб. Визначати параметри міжнародних фінансових потоків. Орієнтуватися у світових фінансових центрах, оминати офшорні зони. Здійснювати різноманітні операції з іноземною валютою, відкривати та використовувати валютні рахунки.
Здатність здійснювати міжнародні розрахунки, аналізувати платіжний баланс, орієнтуватися в діяльності міжнародних фінансових ринків	Уміти визначати та обґрунтовувати валютно-фінансові умови міжнародних контрактів. Уміти обирати способи здійснення міжнародних платежів. Уміти використовувати та обслуговувати документарні форми міжнародних розрахунків. Здійснювати аналіз платіжного балансу країни. Здійснювати обґрунтований вибір різноманітних інструментів міжнародних фінансових ринків.

## 3. Програма навчальної дисципліни

### Змістовий модуль 1. Фінанси, гроші, світова фінансова і валютна системи

#### Тема 1. Сутність, структура та функції фінансів

- 1.1. Сутність фінансів та взаємозв'язок з іншими економічними категоріями
- 1.2. Структура фінансів та основні фінансові категорії
- 1.3. Функції фінансів та роль у розвитку економіки

#### Тема 2. Гроші та фінансова система

- 2.1. Походження і сутність грошей
- 2.2. Форми та функції грошей
- 2.3. Сутність і структура фінансової системи

#### Тема 3. Міжнародні фінанси: поняття та призначення

- 3.1. Сутність і роль міжнародних фінансів
- 3.2. Міжнародні фінансові потоки
- 3.3. Світовий фінансовий ринок

#### Тема 4. Світова фінансова система

- 4.1. Структура та учасники світової фінансової системи
- 4.2. Функціонування світової фінансової системи в умовах глобалізації
- 4.3. Головні світові фінансові центри
- 4.4. Офшорні зони в системі світових фінансових центрів

## **Тема 5. Світова валютна система та принципи її функціонування**

- 5.1. Еволюція світової валютної системи
- 5.2. Сутність валюти, валютних цінностей і валютних операцій
- 5.3. Валютний курс, валютні операції та їх види

## **Змістовий модуль 2. Міжнародні розрахунки та їх обслуговування на міжнародних фінансових ринках**

### **Тема 6. Міжнародні розрахунки як форма валютно-фінансових відносин**

- 6.1. Сутність і співвідношення понять «міжнародні розрахунки» та «валютні операції»
- 6.2. Валюто-фінансові умови міжнародних розрахунків
- 6.3. Ризики міжнародних розрахунків

### **Тема 7. Платіжні системи і способи платежів**

- 7.1. Принципи функціонування і види міжнародних платіжних систем
- 7.2. Авансові платежі і розрахунки між сторонами за відкритим рахунком
- 7.3. Розрахунки з використанням чеків, платіжних карток та векселів
- 7.4. Способи здійснення міжнародних платежів

### **Тема 8. Документарні форми і гарантування міжнародних розрахунків**

- 8.1. Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо
- 8.2. Міжнародні розрахунки за допомогою акредитиву
- 8.3. Банківська гарантія в міжнародних розрахунках

### **Тема 9. Платіжний баланс країн**

- 9.1. Сутність, принципи складання, структура платіжного балансу країни
- 9.2. Балансування статей платіжного балансу
- 9.3. Концепція економічної рівноваги платіжного балансу
- 9.4. Сутність державного регулювання платіжного балансу
- 9.5. Міжнародна інвестиційна позиція країни

### **Тема 10. Міжнародні фінансові ринки**

- 10.1. Міжнародний валютний ринок
- 10.2. Міжнародний кредитний ринок
- 10.3. Міжнародний ринок цінних паперів

## **4. Порядок оцінювання результатів навчання**

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних і практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі письмових контрольних робіт як проміжний міні іспит з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового

іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- швидкість виконання індивідуальних завдань;
- арифметична правильність виконання індивідуального завдання;
- уміння зробити висновки після проведення розрахунків;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;
- застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань;
- ступінь розуміння проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу і оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

**Підсумковий контроль** знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

**Розподіл балів за тижнями**  
(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Завдання за темами	Перевірка есе	Презентація доповідей	Письмова контрольна робота	Іспит	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	1 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 2	2 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 3	3 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 4	4 тиждень	0,1	0,2	4					4,3
	Тема 4	5 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 5	6 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 5	7 тиждень	0,1	0,2				10		10,3
Змістовий модуль 2.	Тема 6	8 тиждень	0,1	0,3	4		5			9,4
	Тема 7	9 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 8	10 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 8	11 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 9	12 тиждень	0,1	0,2	4					4,3
	Тема 9	13 тиждень	0,1	0,2		9				9,3
	Тема 10	14 тиждень	0,1	0,2						0,3
	Тема 10	15 тиждень	0,1	0,2				10		10,3
	Тема 10	16 тиждень	0,1	0,3	4		5			9,4
	Іспит								40	40
	<b>Усього</b>		1,6	3,4	16	9	10	20	40	100

**Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

## 5. Рекомендована література

### Основна

1. Міжнародні фінанси [тескт] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Козака Ю. Г. – Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
2. Международные финансы: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / отв. ред. В. Д. Миловидов, В. П. Битков. – М. : Издательство Юрайт, 2017. – 422 с.
3. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
4. Фінанси : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
5. Шталь Т.В. Международные финансы: курс лекций / Т.В. Шталь, О.О. Тищенко. – Харьков, 2013. – 158 с.

### Додаткова

6. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. / О. В. Лебідь. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 204 с.
7. Мультимедійне інтерактивне електронне видання комбінованого користування «Гроші та кредит» / О. М. Колодізєв, В. Ф. Тищенко, О. І. Омельченко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2014.
8. Kenneth R. Szulczyk Money, Banking, and International Finance. – 291 p.

### Інформаційні ресурси в Інтернет

9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 212-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 15661-XII від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.04.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
11. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>.
14. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні фінанси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=5362>.
15. 360 Degrees of Financial Literacy. – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.360financialliteracy.org>.
16. Business Dictionary – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.businessdictionary.com/definition>.
17. Data and Statistics about the U.S. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.usa.gov/statistics>.
18. Digital economy and society statistics - households and individuals – [Electronic sources]. – Access mode : [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital\\_economy\\_and\\_society\\_statistics\\_-\\_households\\_and\\_individuals](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals).
19. EU Statistics – [Electronic sources]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
20. Portal Site of Official Statistics of Japan. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.stat.go.jp/english/>
21. Financial Literacy for Everyone: Practical Money Skills – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.practicalmoneyskills.com>.